

Р 3567 / 1 113

Архів з бідоку.
Чортківсько - Берекманська округа ОУН

ПАПКА

для 113

паперів

Протоколи про загибель
повстанців за 1945-1948 рр.
Машинописи

Крайні дати: 25 лютого 1945р.

30 серпня 1948р.

Кількість документів: 22
20 р.

Кількість аркушів: 27

Зберігати: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
Тернопільської області
Р 3567 / 1 113

3

Протокол
в справі внаслідку друга дня 8.XII.1945 р.
г. е. Уте Зелене Короньцького р-у.

Дня 8.XII. 1945 р. о год. 4-ій над рачом на хутір е.Утея Зелене- Грабину зайшов до хати рай. гоен.реф. з одним куцевим щоб досягнути розвідку відносно умови в сусіднім селі і в якому малиб кватерувати більшовики.

В хаті довідалсь до довкруги епокіяно, більшовики які кватерували в сусідньому селі вибралися до р'їону.

Тоді рай. гоен. реф. "Вівчур" разом з куцевим сіли в хаті щоб трохи відпочати, бо ішли з далекої дороги/цілу ніч/.

По пів години, коли вже відпочали, поворачались з господарем вийшовши з хати, др. "Вівчур" який ішов на переді почув якийсь підозрілий шелет на господарстві/в той час більшовики це господарство були окружили/. На цей шелет др. "Вівчур" відбезнечив крика і в той саме час більшовики вистрілили ракету освітлюючи все докола і відчинили кулеметний огонь.

Др. "Вівчур" ще кинув наказ "огонь" вистрілив з крика і почав утікати. Венив відбігти околє 30 м. від господарства, відстрілився ще раз і внаслідок прощитий кількома кулями. Того дня більшовики забрали тіло до е. Утея Зеленеого. При ньому знайшли деякі господарчі квіти шістьма яких зорентувались відносно його функції. В Утею З. зігнали населення щоб його визнавали, однак не було такого щоб знав про його походження. Відтак забрали його до Керенця, але і тут не було такого і тому вивезли його не 2-ох днях за місте і там його законано.

Поетій.30/XII 1945 р.

Рай. С.Б. "Ігор"

Протокол

в справі внаслідку друга для 22.XII. 1945 р.
в лісі біля с. Лазарівка Коренецького р-у.

Для 22.XII в год. 10.30 перед полуднем наскочили більшовики / окола 30 осіб на лісок між с. Лазарівка а Задаровом і відійшли до криївки в якій в той час перебувало 13 осіб. Лісок як і криївку показав їм якийсь переказач з с. Задарова, а який був разом з більшовиками а навіть відчинив вхід до ньой. В криївці в той час перебували: тереновий К. району др. "Гай", рай. госп. др. "Чуйке", кушевий "Ем", етаничний с. Лазарівки др. "Тигр", його брат курієр др. "Дорешенко", 2-ох курієрів з рай. СБ. "Граб" і "Коц", стр. "Олег" і щом 5-ох запільників з с. Задарів. Усе були зі зброєю крім 4-ох запільників.

О год. 10.30 почули над собою стукіт і голоси в рускій мові. В тій хвилині відчинилися входові дверцята і рускі госи які кричали: "здавайтесь бандіти, нічове вам не будеть". На те кушевий "Ем" відбезпечив гранату "РГД" і підліз до входу і викинув її на верх. Граната вибухла, а більшовики аж не якимеє часеі наближались до входу і кинули до середини 3 гранати, які ранили легке "Тигра" і "Дорешенка" і гукали знова щоб здаватись, обіцяючи що нічого їм не буде. Під впливом гранат як і більшовицьких обіцянок між приеутніми ечинилась каніка, однак майже годину вже гукали більшовики а ніхто не вилазив, хоч більшовики протягом того часу кидали гранату за гранатою. Бацючи каніку "Гай" еказав "що хто без зброї те хай вилазить". І тоді вилізли з криївки 4-ох запільників, яких більшовики відразу ебетували резнутуючи хте є в середині, на що вони відповіли/ніеєля вказівок/що не має більш нікого. Тоді більшовики нечали їх еильне бити і казали їм щоб лізли в середину і кликали тих, що що залишились. Нараз більшовики відчинили другий вхід і кинули там кілька гранат і ніелали 2-ох запільників щоб намавляли має до виходу. Приеутні в криївці нечали щееє з гасм радитись, відтак перший виліз "Чуйке" а за ним "Граб" і "Коц" а такеж і един запільник, який зброю своєю залишив. Це було коле 1-шої год. не еад. Тих що вилізли відразу нечали бити, а де криївки кричали "вилазит, бе ми знаєм що вас буде всіх 13-ть; ніхте однак не вилазив. Тоді більшовики знова закидали гранатами обидва входи, які не епричинили нікому ледної шкоди з тої криичини що криївка була досить велика. Коли більшовики небачили що ніхте не вилазить, ніелали до середини 2-ох запільників витягати зброю і інші речі, які "Гай" їм видав/трехи зброї і 3 шинелі/ і казав щоб вони казали що вже більше нема нікого. Коли вони вилізли і еказали що нема нікого, тоді більшовики казали їм вернутись і винеети решту річей. Вони вернули що раз і викинули кілька хлібаків і чобіт і з еередини кричали що вже нема нічого, на що більшовики відповіли щоб вилазили. Коли вилізли більшовики кинули ще кілька гранат. В той час "Гай" звернувся до "Ема" чом він не вилазить, на що цей відповів що не дається живим в руки. "І я не дамея" відповів "Гай" "але естрілятьєє не буду, перебуватиму втікати". І тоді звернувся до своєго босзвика щоб той вилазив, а за ним полізе він/"Гай"/і коли босзвик/"Олег"/виліз "Гай" взявши лише ніетоль і ліз відразу за ним, вискочив і вестріливши 3 рази з ніетолья кинувся тікати до недалекого рова і в той час зіетав прошитий куляями, в віддалі 10 м. від криївки. Була тоді година 2.30 по пол. Коли виліз Олег" і "Гай" но короткому часеі виліз такеж "Тигр" і "Дорешенко", так щр в кій криївці залишився лише "Ем" який неетановив видержати до вечера. він

По короткому часеі вліз до мене един з запільників і еказав щоб я вилазив бо "Дорешенко" еказав хте є в середині. Крім того питався що має більшовикам казати, на що той відповів щоб еказав, що в криївці нес нікого. Запільник виліз і переказав так як умовились.

Тоді вони ніелали в середину 2-ох запільників і 1-го більшовика на рещуки а "Ем" ляг в куті і накрився еоломою. Коли зачали уже в середині шукати, він рушився щоб естріляти до більшовика і це вони нечули і неутікали.

Відтак кинули ще кілька гранат і знова ніелали запільника не зброю. Запільник зараз вернувся і еказав що в криївці нічого не видно бо ковно диму.

Більшовики розніочали тоді розкопувати криївку з гори і як тільки преекешили маленьку дірку, він підліз і вестрілив в нб з ПШ. Більшовики резекочились і заперетали копанья, лише неетавили кілька гранат, які вибухаючи поширили діру. Онієля що кинули кілька гранат і ніелали запільника щоб він не витягав зброю. Вернувшись запільник еказав їм що я не вилажу, бо важке ране-

ний і естріляється, бо не хоче їм живий здатись в руки. І в той час "Ем" ви-
стріляв, в чому більшовики були переконані що він дійсно застрілив ся.

Тоді вони дали завільничови шнур щоб при допомозі його він витягнув ме-
ртваго/хотіли видно подивитись/. Від того часу "Ем" естріляв до всіх не дивля-
чись чи завільник, чи більшовик, не допускаючи до себе нікого.

Побачивши це більшовики зрозуміли що живого дійсно не дається їм зяти в
руки і тому кинувши ще кілька гранат, закидали вхід і вихід, землею, зали-
шаючи лише діру яку розкопали а коло неї поставили естійку.

За той час на дворі уже смерклося.

Тоді "Ем" не гаючи часу, при допомозі штилету який він мав при собі,
почав конати в етимі з виходу в напрямі рова який був недалеко. За 4-ри го-
дини зигребав діру около 1 м. довжини і добився до рева. Висунувши на-
перід гелеву криглянувся добре куда естоять естійки, взяв ще одного криса,
"коляка" і торбу "чуйка"/про що довідався аж елідуючого дня/тихо пішли на
на край діри, оглянув ще раз куда естоять естійки, вискочив в рів і почав
утікати. За ним більшовик зачав естріляти з автомата, але тому що було темно
нічого йому не епричинив.

Це діялось около 8-ої години вечером.

Поетій, 28.XII. 1945 р.

Куц.Пров. "Е м".
Рай. С.Б. "Ігор".

+ Шторм

Протокол
впавших друзів дня 14.11.1946 р.
на хуторі Добромишль, Коропецького району.

Дня 14.11.1946 р. о год. 7-ій 30 хв. на хутір Добромишль приїхало з району 8 більшовиків. Вони надіхали з напрямку с. Комарівки. На хуторі зайшли до с. Дудяка Данила, що мешкає під лісом. Віднайшовши господаря, сказали йому, щоб він пішов з ними до ліса, та показав криївки, в яких скриваються бандюри. Господар відповів їм, що він про жадні криївки не знає і з ними до ліса не піде. Більшовики почали йому грозити і силою забрали до ліса. В лісі відходячи перед господарем, що вони нічого не знають про криївки, кажуть господареві вказати місце, де є криївки. Господар і цим разом відповів їм, що не знає. Тоді більшовики повернули на хутір і привели другого господаря, Бандюка Олексу і сказали йому вказати місце, де міститься криївка. Коли і цей господар відповів їм, що він про криївки нічого не знає, більшовики грозили йому і кричали, як не знає, коли що вечера ходить маскувати вхід до криївки.

Більшовики банучи, що від господарів нічого не довідаються почали самі шукати за криївками точно на тім місці, де знаходилися криївки. О год. 8-ій 30 хв. знайшли магазин. Коли побачили, що вхід до магазину є зроблений з окопів, тоді почали шукати по окопах за криївкою. О год. 9-ій 30 хв. знайшли в окопах вихід з криївки, який був замуrowаний камінням та засипаний землею, так що був тільки малий отвір. Зорієнтувавшись більшовики, що тут має бути криївка, почали шукати за входом. По кількох хвилинах знайшли більшовики в корчах вхід до криївки. Він був замінний, тому що докола пачки стопився від пари сніг.

В криївці сиділи надрай. У. Ч. Х. "Дзвінка", рай. У. Ч. Х. "Надя", рай. пр. "Ігор", рай. проп. Івася та інформ. "Лєся" з хутора Добромишль.

Коли більшовики відкрили вхід до криївки, вкинули до середини міну. Міна вибухнула та нічого не зробила, тому що вхід до криївки був довгий на 3 м. і був кченій. Тоді з криївки викинено гранату, яка вибухнула, а в цей момент з криївки вискочили пр. "Ігор" та проп. "Івася" і почали доводити себе стріляти. Більшовики позаягали і посипали на них з автоматів, вбиваючи проп. "Івася" та тяжко ранили пр. "Ігоря". Тоді більшовики обкочили криївку а одного більшовика вислали до Комарівки до гарнізону по місц. За пів години прийшло з Комарівки ще 10 більшовиків. Одні з них пішли на хутір за селянами, щоб розкопували криївку, інші почали дальше шукати.

О год. 2-ій по пол. знайшли більшовики другу криївку, на віддалі 30 м від першої. В цій криївці сиділи рай. госп. "Дем'ян" та куц. "Нечай". Коли вони почули, що більшовики в близько них почали стріляти до них з автоматів. Куц. "Нечай" вискочив з криївки і почав утікати та відстрілюватися. Більшовики спрямували вогонь всіх автоматів на нього і вбили його. До криївки вкинули гранату, яка впряді нічого не зробила, одначе "Дем'ян" банучи своє безвихідне положення, застрілювся.

Більшовики вигнали з хутора кілька жінок, щоб вони розкопували криївку. До розкопування запрягли сільшовики також робітників з хутора Добромишль, що вертали з фабрики в Комарівки. До вечора криївка не була розкопана, тому більшовики наказали селянам на другий день рано явитися до роботи. Селяни розійшлися домів а більшовики порозкладали стійки по під ліс та в лісі і так стояли до рана.

Ранком 15.11. вловили більшовики 3-ох селян, які розкопали криївку. В криївці лежали неживі "Надя" та "Дзвінка", яка держала ще пістоль в руці. Більшовики побачивши це кричали: "Проклята бандеронка" вже не живе а ще крєпко держить пістоль в руці."

Коли більшовики зтягали з побитих убрання та взуття почули рух в криївці. Обскочили криївку і почали шукати. В криївці знайшли ще живого "Лєся". Побитих більшовики залишили в Радомишлі а "Лєся" забрали до Комарівки до гарнізону. 17.11. тіла покійних "Дзвінки" та "Наді" забрали до району, а по 3-ох днях їх похоронено в ярі під лісом. Цього самого дня в лісі біля с. Комарівки похоронено тіла пок. решти друзів.

7

Протокол
співаних друзів в дня 14.11.1946 р.
на хуторі Добромишів, Короньцького району.

Дня 14.11.1946 р. о год. 7-ій 30 хв. на хутір Добромишів приїхало з району 8 більшовиків. Вони надіхали з напрямку с. Комарівки. На хуторі зашли до с. Дудяка Данила, що мешкає під лісом. Віднайшовши господаря, сказали йому, щоб він пішов з ними до ліса, та показав криївки, в яких скриваються бандьори. Господар відповів їм, що він про жадні криївки не знає і з ними до ліса не піде. Більшовики почали йому грожити і силою забрали до ліса. В лісі вийшли перед господарем, що вони нічого не знають про криївки, кажуть господареві вказати місце, де є криївки. Господар і цим разом відповів їм, що не знає. Тоді більшовики повернули на хутір і привели другого господаря, Бандюка Олексу і сказали йому вказати місце, де містяться криївки. Коли і цей господар відповів їм, що він про криївки нічого не знає, більшовики грожити йому і кричали, як не знає, коли що вечора ходити маскувати вхід до криївки.

Більшовики бачучи, що від господарів нічого не довідається почали самі шукати за криївками точно на тім місці, де зникли криївки. О год. 8-ій 30 хв. знайшли магазин. Коли побачили, що вхід до магазину є зроблений з окопів, тоді почали шукати по окопах за криївкою. О год. 9-ій 30 хв. знайшли в окопах вхід з криївки, який був замурований камінням та засипаний землею, так що був тільки малий отвір. Зорієнтувавшись більшовики, що тут має бути криївка, почали шукати за входом. По кількох хвилинок знайшли більшовики в корчах вхід до криївки. Він був помітний, тому що довкола пачки скопався від пари сніг.

В криївці сиділи надрай. У. Ч. Х. "Дзвінка", рай. У. Ч. Х. "Надя", рай. пр. "Ігор", рай. проп. Івася та інформ. "Лесь" з хутора Добромишів.

Коли більшовики відкрили вхід до криївки, винули до середини міну. Міна вибухнула та нічого не зробила, тому що вхід до криївки був довгий на 3 м. і був кучий. Тоді з криївки викинено гранату, яка вибухнула, а в цей момент з криївки вискочили пр. "Ігор" та проп. "Івася" і почали докруги себе стріляти. Більшовики позаягали і посипали на них з автоматів, обиваючи проп. "Івася" та тяжко ранили пр. "Ігоря". Тоді більшовики обскочили криївку а одного більшовика ввели до Комарівки до гарнізону по міст. За пів години приїхало з Комарівки ще 10 більшовиків. Одні з них пішли на хутір за селянами, щоб розкопували криївку, інші почали давати шумати.

О год. 2-ій по пол. знайшли більшовики другу криївку, на віддалі 30 м. від першої. В цій криївці сиділи рай. госп. "Дем'ян" та куш. "Нечай". Коли вони почули, що більшовики є близько них почали стріляти до них з автоматів. Куш. "Нечай" вискочив з криївки і почав утікати та відстрілюватися. Більшовики спрямували вогонь всіх автоматів на нього і збили його. До криївки винули гранату, яка вправді нічого не зробила, однак "Дем'ян", бачучи своє безвихідне положення, застрілився.

Більшовики вступили з хутора кілька жінок, щоб вони розкопували криївку. До розкопування спрятали більшовики також розкопувачів з хутора Добромишів, що вертали з фабрики з Комарівки. До жінор криївка не була розкопана, тому більшовики наказали селянам на другий день рано явитися до роботи. Селяни розійшлися домів а більшовики порозкладали стійки по під ліс та в лісі і так стояли до рана.

Ранком 15.11. зловили більшовики 3-ох селян, які розкопали криївку. В криївці лежали неживі "Надя" та "Дзвінка", яка держала ще пістоль в руці. Більшовики побачивши це кричали: "Проклята бандьорята" вже не живе а ще криво держить пістоль в руці!

Коли більшовики вступали з побитих убрання та взуття почули рух в криївці. Обскочили криївку і почали шукати. В криївці знайшли ще живого "Лесь". Побитих більшовиків залишили в Радомині а "Лесь" забрали до Комарівки до гарнізону. 17.11. Тіла покійних "Дзвінка" та "Наді" забрали до району, а по 2-ох днях їх похоронено в ярі під лісом. Цього самого дня в лісі біля с. Комарівки похоронено тіла пок. решти друзів.

8

Протокол
співбачих друзів дня 15.II.1946 р.
в селі Б о б р і в н и к и Короньцького району

Дня 15.II.1946 р. приїхало до села Бобрівки 3 більшовиків з гарнізону с. Ляцьке і почали перевірку господарств. На господарстві селянина Володимира знайшли більшовики криївку в якій сиділи: "Каліна", "Довбуш", та Стата. Коли більшовики знайшли вхід до криївки, та побачили, що в ній хтось сидить, постріляли біля входу криївки стрілку а самі пішли по решту більшовиків.

У цей час до криївки підбігав дівчина, сестра одного з повстанців, та мала її, що вони вже відкриті більшовиками, отже більшовики постріляли їх жінку. На це відповів їй "Каліна": "Червоном гадам ми жині не здамося."

Більшовики обступляють криївку та намагались повстанців, щоби здалися. Повстанці бачучи своє безвихідне положення, воліють смерть із власних рук як здалися жінкам і потім вмірили на тортурях в рук більшовицьких.

Коли більшовики почули стріли в криївці а потім стало тихо, підійшли до входу і побачили неживих повстанців. Більшовики витягнули тіла пок. повстанців із криївки, розібрали, забрали від них зброю а тіла виснажили на площу, що є на середині села на пострах людям. Там лежали вони через цілий тиждень, тому що більшовики заборонили хоронити тіла пок. повстанців. Донева по тімні віднося місцевому населенню похоронити їх.

Постій, дня 4 травня 1946 р.

Рай. пров. "Зар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
співбачих друзів дня 1.II.1946 р.
в лісі біля хутора Грабки Короньцького району.

Дня 1.II.1946 р. 3 більшовиків з гарнізону села Комарівки робили перевірку на хуторі Грабки. Переходячи краєм ліса коло хутора Верби обскочили хату під лісом, в якій на той час були стрільці "Лис" та "Безрідний". Коли повстанці побачили, що більшовики обскочили хату почали до них стріляти. Підчас перестрілки паде від ворожої кулі стрілець "Безрідний". Коли "Лис" побачив, що йне стало вже його побратима а більшовики підступляють пораз ближче хати, застрілився з криса, щоби не попасти живим в руки ворога.

Більшовики всмикають до хати і застають на доміні вже неживих повстанців. Збирають з них верхню одіж та взуття, забирають зброю і віднося назад до Комарівки.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Зар"
Куц. пров. "Сербин"

9

Протокол
вставших друзів дня 15. II. 1946 р.
в селі Бобрівники Коропецького району

Дня 15. II. 1946 р. приїхало до села Бобрівник 8 більшовиків з гарнізону с. Лядське і почали перевірку господарств. На господарстві селянина Волоши-Олекси знайшли більшовики криївку в якій сиділи: "Калина", "Довбуш", та Скала. Коли більшовики знайшли вхід до криївки, та побачили, що в ній хтось сидить, поставили біля входу криївки стійку а самі пішли по решту більшовиків.

В цей час до криївки підбігає дівчина, сестра одного з повстанців, та каже їм, що вони вже відкриті більшовиками, отже більшовики помагають їх живими. На це відповів їй "Калина": "Червоним гадам ми живі не здамося."

Більшовики обступають криївку та намагаються повстанців, щоб вдалися. Повстанці бачучи своє безвихідне положення, воліють смерть із власних рук як вдалися живими і потім вмірати на тортурх в рук більшовицьких.

Коли більшовики почули стріли в криївці а потім стало тихо, підійшли до входу і побачили неживих повстанців. Більшовики витягнули тіла пок. повстанців із криївки, розібрали, забрали від них зброю а тіла викинули на площу, що в на середині села на пострах людям. Там лежали вони через цілий тиждень, тому що більшовики заборонили хоронити тіла пок. повстанців. Дперва по тижні вдалося місцевому населенню похоронити їх.

Постій, дня 4 травня 1946 р.

Рай. пров. "Жар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
вставших друзів дня 1. II. 1946 р.
в лісі біля хутора Грабки Коропецького району.

Дня 1. II. 1946 р. 8 більшовиків з гарнізону села Комарівки робили перевірку ліса на хуторі Грабки. Переходячи крайом ліса коло хутора Верба обскочили хату під лісом, в якій на той час були стрільці "Лис" та "Безрідний". Коли повстанці побачили, що більшовики обскочили хату почали до них стріляти. Підчас перестрілки паде від ворожої кулі стрілець "Безрідний". Коли "Лис" побачив, що йне стало вже його побратима а більшовики підступають щораз ближче хати, застрілився з кріса, щоб не попасти живим в руки ворога.

Більшовики вскакують до хати і застають на долівці вже неживих повстанців. Збирають з них верхню одіж та взуття, забирають зброю і відійма-назад до Комарівки.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Жар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
впавших друзів дня 25. II. 1946 р.
в селі Б о б р і в н и к и Коропецького району.

Дня 25. II. 1946 р. о год. II перед полуднем приїхало 6 більшовиків з району та 6 з гарнізону з села Лядського і прямо пішли на господарство, де була криївка. В криївці сиділи: стрілець "Морозенко та дівчата Доміна Євгенія і Когут Оля. Криївку спровокували селяни цього села. Більшовики прийшли відразу на місце, де був вхід до криївки і почали копати. Коли "Морозенко" почув, що більшовики добувають криївку, почав стріляти до більшовиків. Більшовики розскочилися а один із них вкинув до криївки гранату. Граната вибунула та ранила тяжко Доміну Євгенію а легко Когут Олю. "Морозенко" граната нічого не пошкодила і він далше відстрілювався з IIIIII. Тоді більшовики навганяли людей з села, щоб розкопували криївку. Коли криївка була майже розкрита, почувся стріл. Це "Морозенко", щоб не потрапити живим в руки більшовиків, застрілювався. Більшовики підійшли до криївки і витягнули за коси ранені дівчата. Оглянувши дівчат, що вони ще на пів живі, постріляли їх коло криївки. Тіло пок. "Морозенка" витягнули шнуром на верха із криївки та здерли з нього верхній одяг і взуття. Це саме зробили з дівчатами. на пів нагі тіла пок. повстанців викинули на вигін біля господарства, де була криївка та почали по них стріляти. Змасакровані та подіравлені по сартті тіла повстанців лежали через 4 дні на середині села, тому що більшовики заборонили їх хоронити.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Жар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
впавшого стр. "Барана" дня 4. III. 1946 р.
в селі Лядськїм Коропецького району.

Дня 4. III. 1946 р. 10 більшовиків, що кватерували в Яценківській робили перевірку господарств цього села. О год. 3-їй по пол. обскочили господарство, на якому ніхто не мешкав і витягнули з пшениці на пів живого стр. "Барана", що лежав там хворий на тиф. Більшовики били його сильно залізом, щоб він сказав, де криється інші повстанці. "Баран" мовчав цілий час а розлючені більшовики витягнули його на город і там замордували. Через 7 день пси розтягали кости пок. "Барана", тому що більшовики заборонили його похоринити.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Жар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
впавшого стр. "Тура" дня 16. II. 1946 р.
в лісі біля с. Лазарівки Коропецького району.

Дня 16. II. 1946 р. коло год. 10-ї передпол. 10 більшовиків увійшли в ліс зауважили слід, що хтось ішов лісом і тягнув за собою гіляку, щоб затерти сліди. За слідом зайшли більшовики до копиці сіна, в якій спав стрілець "Тур". Більшовики забрали від нього зброю а відтак збудили його, та почали в'язати. Стр. "Тур" почав до них щось говорити, бо вони розляглися і застрілили під сіном. Забрали від нього зброю та верхній одяг, відійшли залишаючи тіло пок. "Тура" під сіном в лісі.

Постій, дня 15 травня 1946 р.

Рай. пров. "Жар"
Куц. пров. "Сербин"

11

Протокол
встановлених друзів дня 25. II. 1946 р.
в селі Б о б р і в н и к и Коропецького району.

Дня 25. II. 1946 р. о год. II перед полуднем приїхало 6 більшовиків з району та 6 з гарнізону з села Лядського і прямо пішли на господарство, де була криївка. В криївці сиділи: стрілець "Морозенко" та дівчата Доміна Євгенія і Когут Оля. Криївку спровокували селяни цього села. Більшовики прийшли відразу на місце, де був вхід до криївки і почали копати. Коли "Морозенко" почув, що більшовики добувають криївку, почав стріляти до більшовиків. Більшовики розскачилися а один із них вкинув до криївки гранату. Граната вибухнула та ранила тяжко Доміну Євгенію а легко Когут Олю. "Морозенко" граната нічого не пошкодила і він далі відстрілювався з IIII. Тоді більшовики навчались людей з села, щоб розкопували криївку. Коли криївка була майже розкрита, почувся стріл. Це "Морозенко", щоб не попасти живим в руки більшовиків, застрілявся. Більшовики підійшли до криївки і витягнули за коси ранені дівчата. Оглянувши дівчат, що вони ще на пів живі, постріляли їх коло криївки. Тіло пок. "Морозенка" витягнули шнуром на верха із криївки та вдерли з нього верхній одяг і взуття. Це саме зробили з дівчатками на пів нагі тіла пок. повстанців викинули на вигін біля господарства, де була криївка та почали по них стріляти. Змаскировані та подіражені по смерті тіла повстанців лежали через 2 дні на середині села, тому що більшовики заборонили їх хоронити.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Зар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
встановлених стр. "Барана" дня 4. III. 1946 р.
в селі Лядськім Коропецького району.

Дня 4. III. 1946 р. 10 більшовиків, що кватерували в Лядській робили перевірку господарств цього села. О год. 3-ій по пол. обкочили господарство, на якому ніхто не мешкав і витягнули з півниці на пів живого стр. "Барана", що лежав там хворий на тиф. Більшовики били його сильно залізом, щоб він сказав, де криються інші повстанці. "Баран" мовчав цілий час а розлючені більшовики витягнули його на город і там замордували. Через 7 днів пси розтягали кости пок. "Барана", тому що більшовики заборонили його похоронити.

Постій, дня 6 травня 1946 р.

Рай. пров. "Зар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
встановлених стр. "Тура" дня 16. II. 1946 р.
в лісі біля с. Лазарівки Коропецького району.

Дня 16. II. 1946 р. коло год. 10-ї передпол. 10 більшовиків увійшли в ліс зауважили слід, що хтось ішов лісом і тягнув за собою гілляку, щоб замести сліди. За слідом зайшли більшовики до копниці сіна, в якій спав стрілець "Тур". Більшовики забрали від нього зброю а відтак збудили його, та почали в'язати. Стр. "Тур" почав до них кричати, бо вони розлютились і застріляли під сіном. Забрали від нього зброю та верхній одяг, відійшли зашиплени тіло пок. "Тура" під сіном в лісі.

Постій, дня 15 травня 1946 р.

Рай. пров. "Зар"
Куц. пров. "Сербин"

Протокол
вп'явших друзів дня 29.І.1946 р.
біля села Нисколиз, Коронецького району.

Дня 28.І.1946 р. 20 більшовиків з гарнізону с. Нисколиз обступили криївку, в якій заступали друзів: "Медведя", "Марка", 2-ох стр. з відділу "Славка" та "Олексу" і 9 стр. з терену. О год. 9-ій рано більшовики відкрили вхід та почали кричати, щоб вони вийшли з криївки. Тому що з криївки ніхто не виходив більшовики почали вести переговори з ними. Більшовики питали повстанців за що вони воюють. Тоді "Медвідь" відповів їм: "Ми Українські Повстанці боремося за Самостійну Україну, але за що ви воюєте." Більшовики бачучи, що вони не здадуться, вислали кількох по ризиках і почали розкопувати криївку.

Коли більшовики почали тільки розкопувати криївку, "Медвідь" зривав міни, що були заложені коло криївки. Від вибуху мін гине 2-ох більшовиків та 2-ох тяжко ранить. Інші більшовики розкопалися і вже не зближались до криївки, однак пильнували входу, зпрямовуючи всю зброю в тому напрямі. Рівночасно писали по поміч до штабу гарнізону, що містився в Комарівці.

Під вечір приходять поміч більшовикам - 10 більшовиків з Комарівки та десять з Лядського. Коли на дворі вже стало темно "Медвідь" пробує прорватися і тому починає стріляти з кулемета "М". Більшовики за той час добре укріпилися і починають стріляти з кулеметів прямо у вихід криївки, так що вихід був неможливий.

Перестрілка продовжувалася до полудня 29.І. "Медвідь" побачивши, що він не вирветься з криївки застрілює о год 1-ій по пол. Тоді з криївки виліз "Марко" і почав кричати: "Голово за що ти воюєш, за колгоспну пашину та злидні. В той мент один з більшовиків стрілив йому понад голову.

Тоді він сказав: "Кати, вже вам не довго змущатися над Українським народом, вже досить напилися нашої крові, ще хвиля і ви всі потонете". Більшовики розлючені стріляють прямо в груди і він мертвий паде на землю.

Тіла пок. друзів забирають більшовики до району, щоб населення не похоронило їх і в той спосіб загерти пам'ять про них в народі.

Постій, 12 травня 1946 р.

Рай. пр. "Зар"
Куц. пр. "Сербин"

Протокол
про впадших дровів дня 29 січня 1946 р.
в лісі біля села Баранова Коропецького району.

Дня 29 січня 1946 р. куц. "Смерека" wraz із стрільцями "Кучерявим" та "Медведем" прибули до села Баранова не питаючи людей, що нового в селі пішло. Які до ліса кватерувати. Кілька днів перед тим зловили більшовики. Нисколизав стр. "Олексу", грузина з чоти "Гостислава" і він показав їм 3 криївки в лісі біля Баранова. Тому що на той час в криївках нікого не було більшовики замаскували кпіївки та відійшли. Не знаючи нічого про це куц. "Смерека" заквартирував wraz з стрільцями "Кучерявим" та "Медведем" в одній із тих криївок.

Ранком дня 29 січня прийшло до крайних хат під лісом. більшовиків та питали людей, чи ночує не було тут воєнних, або чи хто не переходив. Селяни сказали їм, що вони нікого не виділи. Тоді більшовики подалися в сторону ліса. В лісі 4-ох залягло а 3-ох почало підсуватися до криївки. Коли побачили, що в криївці хтось є, почали кричати: "бандьора здайся". На це повстанці відповіли їм вогнем з кулемета. Більшовики намагалися вилізти до середини криївки гранату та повстанчий кулемет не давав їм змоги підсунутися на таку віддаль, щоб можна було вкинути гранату до криївки. Коли більшовики побачили, що самі нічого не вдіють, післали до села по поміч.

На заклик більшовиків прибула поміч з Яггорова та Красієва. Тепер більшовики почали наступати на криївку, щоб здобути її. Це їм не вдається. Повстанці побачивши своє тяжке положення, пробують пробитися через залізобільшовицький перстенб. Зривають дві гранати і викидають на верх. На жаль гранати не вибухають. Більшовики використовують це і викидають гранату до криївки. Граната вибухає іранить 2-ох друзів.

Дальший опір повстанців був неможливий, тому вони відспівають національний гимн "Ще не вмерла" і розстрілюються. Дперва тепер підсувається більшовики до криївки та запалюють солову поляту нафтою у вході криївки. Коли вогонь погас витягають тіла пок. друзів з криївки, здирають з них одяг і завозять до села Яггорова. Через 3 дні лежали тіла пок. повстанців під мори щоб люди пізнавали, але ніхто зі селян не ходив пізнавати. По 3-ох днях дозволили більшовики забрати тіла прк. повстанців та похоронити їх. Похоронено їх на цвинтарі в селі Яггорові.

Постій, дня 14 травня 1946 р. Куц. пров. "Май"

Протокол
про впадших друзів дня 9 квітня 1946 р.
на полі коло села Тростянці Коропецького району.

Дня 9 квітня 1946 р. 13 більшовиків з гарнізону села Тростянці вийшли на поле за село, де було їм доказано, що там є криївка, в якій сидять повстанці. Коли більшовики прийшли на поле обскочили криївку з криком: "бандити здайтесь, нічого вам не будет".

В криївці сиділо 2-ох повстанців з села Тростянці: Шуляк Василь та Білобровка Іван. Коли повстанці почули дикийголоси більшовиків над криївкою, Шуляк Василь вірвав гранату та підложив під себе. Граната розірвала Шуляка В. та обірвала ногу Білобровці І. Більшовики заждали хемлину а відтак витягнули обох повстанців з криївки, положили на фіру та завезли до села. В селі перевязали санітарки рану Білобровці та дали 2 застрики на піддержку організму. Коли білобровка розплющив очі та побачив більшовицькі санітарки та військових, відтягнув руку та вдарив одну з санітарок в обличча, крикнувши при тому: "Проч, комуно від мене Смерть Сталінови та його наймитам. Слава Україні! Коли більшовики приступили до нього і сказали що в мовчав, він відповів: "Добийте мене. хай не мучуся. Більшовики сказали йому: "Ти ще молодий і мусиш жити, за що ти так мучишся". Він відповів: "Мучуся і вмру за Україну а життя для мене не має зараз жадної вартости". Тоді один з більшовиків сказав: "По тобі з того, що Україна буде а ти жити не будеш". По цих словах забрали більшовики повстанця без правої ноги до од-

14

ної з кімнат, де містився гарнізон. Коли на дворі добре стемніло, кинувся Білобровко до утечі, не зважаючи на те, що без одної ноги. Піднявся зі своєї прічі висунувся знімати на подвір'я і по пластунах віддівився від гарнізону около 500 м. Тут на горбку сів відпочивати, бо з великого ушибу крові не їж стало сил дальше повзти. Відпочивавши, помер на тому місці з великого укучення та з ушибу крові.

Коли більшовики побачили, що його нема в гарнізоні шукали за ним цілу ніч, але не знайшли. Доперва рано знайшли більшовики Білобровка, але неживого. Тіло його забрали до гарнізону і поховали під школою. На другий день гарнізон вибрався зі села і тоді люди поховали його на цвинтарі села Тростянци.

Постій, дня 20 травня 1946 р.

Куц. пров. "Май"

Протокол

про вбивств, друзів дня 3 березня 1946 р.
в селі Мезигір'я Коропецького району.

Дня 27 лютого 1946 р. до села Мезигір'я прийшло 3-ох повстанців УПА з куріня ком. "Чорного" а саме: чот. "Орел", рот. "Сильний" та розвідниця "Марта". В селі був гарнізон, тому затримували в селянина Кудерецького Степана, в якого була криївка. Про крийку знали: господар, "Марта" та Бойко Степан. Він приносив харчі для повстанців.

3 квітня приніс Бойко як звичайно харчі для повстанців і каже до них, що він мав сьогодні дуже страшний сон, тому вони хай зайдси виберуться, бо може бути зло. Стрільці сказали йому, що завтра вже відходять.

На другий день рано 3 більшовиків обкочили хату, де сиділи повстанці і сказали до господаря: "У тебе єсть бункер" Коли господар відповів, що він про бункер нічого не знає, тоді більшовики взяли господаря, заперевали на місці, де містився криївка і відчинили її. Коли повстанці почули, що то більшовики почали стріляти до них. Більшовики кричали до них, щоб здалися а нічого їм не буде. На кожний захв більшовиків повстанці відповідали зброєю. Коли однак побачили, що йти з крийки їм не вдається, пострілялися в крийці.

Більшовики витягнули тіла покійних повстанців з крийки та поклали під школу, де кватерував гарнізон. Там лежали тіла покійних повстанців так довго як почали псуватися. Тоді більшовики вивезли їх на околицю і держали через 2 дні варту, щоб ніхто не поховав пок. повстанців. По кількох днях, коли більшовики не держали вже варту біля трині в пок. стрільців місцеве населення поховало їх на цвинтарі села Мезигір'я. По відході гарнізону всіма висипали селяни могилу та поклали на ній дубовий хрест.

Постій, дня 12 травня 1946 р:

Куц. пров. "Май"

Протокол
про ставших друзів дня 29 січня 1946 р.
в лісі біля села Баранова Коропецького району.

Дня 29 січня 1946 р. куш. "Смерека" wraz із стрільцями "Кучеряним" та "Медведком" прибули до села Баранова не питаючи людей, що нового в селі після звільнення до ліса катрувати. Кілька днів перед тим злочинці більшовицькі Інокимових стр. "Олексю", грузина з чоти "Госислав" і він показав їм 3 кришки в лісі біля Баранова. Тому що на той час в кришках нікого не було більшовицькі замишували кривки та відійшли. Не знаючи нічого про це, куш. "Смерека" замишував wraz з стрільцями "Кучеряним" та "Медведком" в одній із тих кришок.

Ранком дня 29 січня прийшло до крайних хат під лісом, більшовицькі та питаючи людей, чи хоч в не було тут воєнних, або чи хто не переходив. Селяни сміялися їм, що вони нікого не виділи. Тоді більшовицькі подалися в сторону ліса. В лісі 4-ох злягло а 3-ох почало підсунуватися до кришки. Коли побачили, що в кришці хтось є, почали кричати: "Бандюра знайся". На це повстанці відповіли їм вогнем з кулемета. Більшовицькі намагалися вилізти до сердини кришки гранату та повстанчий кулемет не давав їм змоги підсунуватися на таку віддає, щоб можна було видіти гранату до кришки. Коли більшовицькі побачили, що самі нічого не видіють, пішли до села по поміч.

На зиск більшовицькі прибула поміч з Ягоров та Кравіва. Тепер більшовицькі почали наступали на кришку, щоб здобути її. Це їм не вдається. Повстанці побачивши своє тяжке положення, пробують пробитися через залізобільшовицький перетень. Зривають дві гранати і викидають на верх. На третій гранати не вибухають. Більшовицькі використовують це і викидають гранату до кришки. Граната вибухає і ривить 2-ох друзів.

Дальший спір повстанців був неможливий, тому вони відспівають надісильний гимн "Не не жерла" і розстрілюються. Дперва тепер підсунувся більшовицькі до кришки та зятьвають собою поляту нафту у коці кришки. Коли вогонь почав витягати тіла пок. друзів з кришки, зиррають твух одні і завозять до села Ягоров. Через 3 дні лежали тіла пок. повстанців під мотами люди пізнавали, але нікто зі селян не хотів пізнавати. По 3-ох днях дозволили більшовицькі забрати тіла при. повстанців та похоронити їх. Похоронено їх на цвинтарі в селі Ягорові.

Постій, дня 14 травня 1946 р. Куш. пров. "Мал"

Протокол
про ставших друзів дня 9 квітня 1946 р.
на полі коло села Тростянци Коропецького району.

Дня 9 квітня 1946 р. 13 більшовицькі з гарнізону села Тростянци пішли на поле за село, де було їм доказано, що там є кришка, в якій сидять повстанці. Коли більшовицькі прийшли на поле обкопали кришку з криком: "Бандити здайтесь, нічого вам не будет".

В кришці сиділо 3-ох повстанців з села Тростянци: Шуляк Василь та Білобронца Іван. Коли повстанці почули якийсь голоси більшовицькі над кришкою, Шуляк Василь зирвав гранату та підложив під себе. Граната розірвала Шуляка І. та обірвала ногу Білобронці І. Більшовицькі зацпали хвістину а відтак витягнули обох повстанців з кришки, поклали на фіру та завезли до села. В селі через явних санітарів рани Білобронці та дали 2 застріли на піддержку організму. Коли білобронца розивив очі та побачив більшовицькі санітарки та військовик, витягнув руку та ударив одну з санітарок в обличчя, крикнувши при тому: "Прощ, комуно від мене Смерть Сталінови та його наймитам. Слава Україні". Коли більшовицькі присутніми до нього і сказали, що в моршав, він відповів: "Добийте мене, хай не мучую. Більшовицькі сказали йому: "Ти ще молодий і муши жити, за що ти так мучишся". Він відповів: "Мучую і мару за Україну а життя для мене не має зараз жадної вартости". Тоді одні з більшовицькі сказав: "По тобі з того, що Україна буде а ти жити не будеш". По цих словах забрили більшовицькі повстанця без правої ноги до од-

ної з кімнат, де містився гарнізон. Коли на дворі добре стемніло, кинувся Білобровко до утечі, не зважаючи на те, що без одної ноги. Піднявся зі своєї прічі висунувся з кімнати на подвір'я і по пластунацьки віддалився від гарнізону около 500 м. Тут на горбку сів відпочивати, бо з великого ушибу крові не встало сил дальше повати. Відпочиваючи, помер на тому місці з великого умучення та з ушибу крові.

Коли більшовики побачили, що його нема в гарнізоні шукали за ним цілу ніч, але не знайшли. Доперва рано знайшли більшовики Білобровка, але неживого. Тіло його забрали до гарнізону і положили під школу. На другий день гарнізон вибрався зі села і тоді люди похоронили його на цвинтарі села Тростянци.

Постій, дня 20 травня 1946 р.

Куш. пров. "Май"

Протокол

про в'язаних друзів дня 3 березня 1946 р.
в селі Мезигір'я Коропецького району.

Дня 27 лютого 1946 р. до села Мезигір'я прийшло 3-ох повстанців УПА з куріня ком. "Чорного" а саме: чот. "Орел", рой. "Сильний" та розвідниця "Марта". В селі були гарнізон, тому заквартирували в селянина Кудерецького Степана, в якого була криївка. Про криївку знали: господар, "Марта" та Бойко Степан. Він приносив харчі для повстанців.

2 квітня приніс Бойко як звичайно харчі для повстанців і каже до них, що він мав сьогодні дуже страшний сон, тому вони хай зайдси виберуться, бо може бути зле. Стрільці сказали йому, що завтра вже відходять.

на другий день рано 3 більшовиків обкочили хату, де сиділи повстанці і сказали до господаря: "У тебе єсть бункер" Коли господар відповів, що він про бункер нічого не знає, тоді більшовики взяли господаря, запровадили на місц, де містилася криївка і відчинили її. Коли повстанці почувли, що то більшовики почали стріляти доних. Більшовики кричали до них, щоб здалися а нічого їм не буде. На кожний зазив більшовиків повстанці відповідали зброєю. Коли однак побачили, що вийти з криївки їм не вдасться, постріялися в криївці.

Більшовики витягнули тіла покійних повстанців з криївки та положили під школу, де квартирував гарнізон. Там лежали тіла покійних повстанців так довго аж почали псуватися. Тоді більшовики вивезли їх на окописко і держали через 2 дн варту, щоб ніхто не похоронив пок. повстанців. По кількох днях, коли більшовики не держали вже варту біля трупів пок. стрільців місцеве населення похоронило їх на цвинтарі села Мезигір'я. По відході гарнізону всела висипали селяни могилу та положили на ній дубовий хрест.

Постій, дня 12 травня 1946 р:

Куш. пров. "Май"

Протокол
про впадших друзів дня 10 березня 1946 р
в селі Устя Зелене Коропецького району.

Дня 10 березня 1946 р. ранком 10 більшовиків наскочили на господарствство, в якому ніхто не мешкав, де була криївка. ВВ криївці сиділо 3-ох запільників а саме: бувший куш. "Палій", Цицора Василь та Литвак Петро. Криївкаю зпровакувало місцеве населення. Коли більшовики прийшли до пивниці, де містилася криївка, відразу відкрили вхід до криївки і почали кричати, щоби вилазили з криївки, нічого їм не буде. Коли запільники почули голос більшовиків, "Палій, який мав зброю при собі почав стріляти до більшовиків. Більшовики розкочилися і почали кричати та зивати їх по прізвиськах до аґачі, в іншому разі грозили розстрілом. "Палій" не зважаючи на грози більшовиків стріляв далше. Переотрілка ця тривала около години і не давала можности більшовикам підійти до криївки. Коли "Палій" перестав стріляти, більшовики підсунулися до криївки, та вкинули до середини 3 гранати. Гранати вибухнули але запільникам нічого не зробили. Тепер побачили запільники, що виходу їм не має. "Палій" та Литвак пострілялися самі а Цицора Василь вийіз з криївки та здався живий в руки більшовикам. Більшовики витягнули побитих повстанців з криївки, викинули на фіру і повезли враз з Цицорою до гарнізону. Тут розібрали їх до нага і викинули нагих на посміховище в центрі Зеленого Устя. Цицору взяли на допити, думаючи довідатися, де криються повстанці. Цицора на допитах нічого не сказав, тоді розлучені більшовики вивели його коло побитих друзів, розібрали до нага та розстріляли. Тіла покійних лежали через кілька день на пострах людей, більшовики зборонили їх хоронити. Коли тіла почалися вже розкладати, більшовики дали наказ закопати їх. Місцеве населення похоронило їх на цвинтарі в Устю Зеленому.

Постій, дня 22 травн- 1946 р. Куш. пров. "Май"

Протокол
про впашого друга дн- 10 квітн- 1946 р.
в селі Нисколизі Коропецького району.

Дн- 10 квітня 1946 р. виїхався гарнізон з Межигіря до району. По дорозі вступили на господарство запільника "Липа", щоби зконфіскувати все майно. В тій хаті ніхто не мешкав а в той час кватерували "Липа" та та "Довбуш". Оба вони були без зброї. Двох більшовиків увійши до хати, а побачивши запільників запитали їх про документи і з якого вони села. Вони відповіли, що з Межигіря а документи залишили в дома. Більшовики забрали їх наперед себе та виводили з хати. На переді ішов "Липа" а за ним "Довбуш". "Липа" вийшов з хати запер сінні двері за собою і втік поза хати. Більшовики побачили, що один утік, узали "Довбуша" між себе і так провентили на гарнізон. По дорозі "Довбуш" вдарив одного більшовика так сильно, що той упав непритомний. Тоді кинувся на другого більшовика, що був з автоматом, відібрав від нього автомат і хотів ним застрілити більшовика. На жаль в автоматі не було набойів. "Довбуш" довго не думаючи вдарив більшовика автоматом по голові. Автомат розломився на двоє. Вгой мент, більшовик, що впав непритомний, очунав та багнетом із задупробив "Довбуша". "Довбуш" захитався та почав утікати. Забіг на подвір'я, яке було загорожене ві всімі сторін. Тут більшовики зловили другий раз "Довбуша". Розлучений більшовик пробив другий раз "Довбуша" штиком а другий більшовик приніс сокиру та відтяв йому руки. Так змасакрованого повстанця повели більшовики в напрямі гарнізону. Перед гарнізоном казали більшовики "Довбушеві" сидати. Він сіва більшовики почали питати його, звідкіля він. "Довбуш" відповів: аветь прокляті, хай не дивлюся на вас. В той час вийшов старшина з гарнізону і сказав: што будеш спрешувать бандьору, витяг пістоль і стрілив просто в чоло повстанцеві, алне не поцімив. "Довбуш" закинув волосся, впало йому аніоці. Один з більшовиків підійшов з крісом і сказав: вот бандьора и

пуля не биротся" і вистрілила. Куля пролетіла попри ухо "Довбушеві". "Довбуш" спокійно загнув і цим разом "Довбуш" знало йому на очі. Тоді більшовик загнув із задку і стрілив в голову. "Довбуш" приліг до землі і сказав: "Друзі я гину. Радуйте." З цими словами на устах покінчив життя.

Цього дня гарнізон вибрався зі села. Більшовики здерли верхній одяг. Здімаючи одяг побилися, бо кожному хотів мати уніформ повстанця. По шляху більшовиків зі села, відбувся величавий похорон, на якому були присутні всі мешканці села. Могили прикрасили дівчата вінцями та квітами.

Постій, дня 5 травня 1946 р.

Куш. пров. "Май"

Протокол
про вбивств друзів дня 15 березня 1946 р.
в селі Межигір'я Короньцького району

27. II. 1946 р. прибуло 2-ох повстанців до с. Межигір'я та заквартирували у Провального Василя а тому що Провальний дуже боявся, перейшли до Андрія Борецького по над. поляк. В той час в селі квартирував гарнізон. Одного дня прийшла жінка Провального до Борецького і каже до повстанців, що випере їм білля. Повстанці злі на Провальну за те що вигнала їх з хати і завела на квартиру до поляків сказали: "Ми наперед вас виперемо а потім ви нам будете прати". Жінка почувши такі слова відійшла до дому і поскаржилася своєму чоловікові.

15. II. 1946 р. ранком прийшов Провальний до П'ятковського Івана, в якого на квартирі було 2-ох стрільців з відділу ком. "Чорного" і сказав жінці П'ятковського, що цих етаніславських батярів треба зголосити на гарнізон, бо вони нас поб'ють. П'ятковська сказала йому, щоби він був тихо та не боявся. Провальний пішов на гарнізон а за пів години більшовики обскочили хату, де квартирували повстанці. Повстанці в той час були в хаті. Коли побачили більшовиків на подвір'ї, вискочили на стрих. Більшовики залізи в хату а не заставши тут повстанців, взяли драбину і почали лізти на стрих. Один з повстанців пустив серію по більшовиках і вбив Голубова в районі. Другий з повстанців прдер стріху та кинув 2 гранати на більшовиків. Гранати вибухнули та ранили 2-ох більшовиків. Більшовики почали утікати, тоді з гарнізону вибіг старшина та завернув назад більшовиків. Вони обстріляли хату залпними кулями та запалили її. Повстанці не маючи виходу пострілялися.

Коли повстанці, що квартирували у П'ятковського вчули стріли вискочили з криївки. В той час більшовики переходили з господарства Борецького на господарство П'ятківського. Один з повстанців, що вискочив з криївки заліз знова до криївки, другому вдалося щасливо утечи. Більшовики скочили, де була криївка і вкинули до середини гранату. Граната вибухнула, та ранила тяжко повстанця. Більшовики витягнули його з криївки, вкинули на діру та повезли в напрямі Зеленого Устя. По дорозі питали більшовики повстанця, чи знає господар, що він був в криївці. Він відповів, що ніхто не знав. Потім питали його про персоналія, але повстанець мовчав. Більшовики замордували його та скинули на цвинтарі в Устьо Зеленому.

Місцеві люди похоринили тіло пок. на цвинтарі та висипали могилу. Спалені тіла "Бурка" та "Гути", що впади у П'ятковського, похоронено на цвинтарі в селі Межигір'я.

Постій, дня 25 травня 1946 р

Куш. пров. "Май"

Протокол
про вбивших друзів дня 10 березня 1946 р
в селі Устя Зелене Коропецького району.

Дня 10 березня 1946 р. ранком 10 більшовиків наскочило на господарство, в якому ніхто не мешкав, де була криївка. В криївці сиділо 3-ох запільників а саме: булиши куш "Палій", Цирора Василь та Литвак Петро. Криївку впроважувало місцеве населення. Коли більшовики прийшли до пивниці, де містилася криївка, відразу відкрили вхід до криївки і почали кричати, щоби вийшли з криївки, нічого їм не буде. Коли запільники почули голос більшовиків, "Палій", який мав зброю при собі почав стріляти до більшовиків. Більшовики розкошились почали кричати та звивати їх по прізвиськах до здачі в іншому разі грозили розстрілом. "Палій" не зважаючи на грозби більшовиків стріляв даліше. Перестрілка ця тривала около години і не давала можності більшовиком підійти до криївки. Коли "Палій" перестав стріляти, більшовики пілснулися до криївки, та винули до середини 3 гранати. Гранати вибухнули але запільникам нічого не зробили. Тепер побачили запільники, що виходу їм не має. "Палій" та Литвак пострілялися самі а Цирора Василь зміг в криївку та здався живий в руки більшовиком. Більшовики витягнули побитих повстанців з криївки, витягнули на фіру і повезли араз з Циророю до гарнізону. Тут розібрали їх до нага і витягнули нага на послиховище в центрі Зеленого Устя. Цирору взяли на допити, думаччи довідалися, де криється повстанці. Цирора на допитах нічого не сказав, тоді розпачені більшовики вивели його коло побитих друзів, розібрали до нага та розстріляли. Тіла покійних лежали через кілька день на повтрах людей, більшовики забороновили їх хоронити. Коли тіла почалися вже розкладаєт, більшовики дали наказ закопати їх. Місцеве населення похоронило їх на цвинтарі в Устя Зеленим.

Постій, дня 22 травня 1946 р. Куш, пров. "Ма"

Протокол
про вбившого друга дн- 10 квітня 1946 р.
в селі Нисколинні Коропецького району.

Дн- 10 квітня 1946 р. вибирався гарнізон з Мезигіря до району. По дорозі вступили на господарство запільника "Липа", щоби звоніскувати все майно. В тій хаті ніхто не мешкав а в той час кватерували "Липа" та "Довбуш". Оба вони були без зброї. Двох більшовиків увійшло до хати, а побачили запільників запитали їх про документи і з якого вони сена. Вони відповіли, що з Мезигіря а документи залишені в дома. Більшовики забрали їх наперед себе та вийшли з хати. На переді ішов "Липа" а за ним "Довбуш". "Липа" зміг в хати затер сімні двері за собою і втік поза хату. Більшовики побачили, що один утік, узали "Довбуш" між себе і так про вийшли на гарнізон. По дорозі "Довбуш" вдарив одного більшовика так сильнй що той упав неpritомий. Тоді кинувся на другого більшовика, що був з автоматом, відібрав від нього автомат і хотів ним застрілити більшовика, на жаль в автоматі не було набоїв. "Довбуш" довго не думаччи вдарив більшовика автоматом по голові. Автомат розкошився на двох. В той момент, більшовик, що вбив неpritомий, очунав та багнетом із залупробив "Довбуша". "Довбуш" з хитався та почав утікати. Забіг на подвір'я, яке було загоржене від всіх отерін. Тут більшовики зловили другий раз "Довбуша". Розпачені більшовики пробив другий раз "Довбуша" шизком а другий більшовик приніс созиру та відтяв йому руки. Так замаскованого повстанця повели більшовики в нагрімі гарнізон. Перед гарнізоном казали більшовиком "Довбушам" сидати. Тин сіва більшовики почали питати його, звідкіль він. "Довбуш" відповість: "Я не просяжати, як не дивлясь на вас." В той час вишор старшина в гарнізоні і сказав: "що будеш спримуєть бандьору", витяг пістоць і стрілив просто в чело повстанцеві, аліне не поцілило. "Довбуш" захитнув волосся, виліло йому вліво. Один з більшовиків підійшов з криком і сказав: "вот бандьора и

пуля не биротся" і вистріляв. Куля пролетіла попри ухо "Довбушіві". "Довбуш спокійно вазинув ішим разом" ^{опідсе} стало йому на очі. Тоді більшовик заштовп із задку і стрілив в голову. "Довбуш приліг до землі і сказав: "Друзі я гин Ратуйте." З цими словами на устах покійився.

Цього дня гарнізон вибрався зі села. Більшовики здерли верхній одяг. Злімаючи одяг побіглися, бо кожен хотів мати уніформ повстанця. По виїзді більшовиків зі села, відбувся величний похорон, на якому були присутні всі мешканці села. Могили прикрашали дізлата віночками та квітами.

Постій, дня 5 травня 1946 р. Куц. пров. "Май"

Протокол
про в'язаних друзів дня 15 березня 1946 р.
в селі Мезигір'я Коропецького району

27. II. 1946 р. прибуло 2-ох повстанців до с. Мезигір'я та заквартирували у Провального Василья а тому що Провальний дуже боявся, переїхав до Андрія Борецького по над. поляк. В той час в селі квартирував гарнізон. Одного дня прийшла жінка Провального до Борецького і каже до повстанців, що вилере і біля. Повстанці злі на Провальну за те що вигнала їх з хати і завела на квартиру до поляків сказали: "Ми вилеред вас вилеремо а потім ви нам будете праги". Жінка почувши такі слова відійшла до дому і поскаржилася своєму чоловікові.

15. II. 1946 р. ранком прийшов Провальний до П'ятковського Івана, в якого на квартирі було 2-ох стрільців з відділу ком. "Чорного" і сказав жінці П'ятковського, що цих станиціславських баятарів треба згодосити на гарнізон, бо вони нас поб'ють. П'ятковська сказала йому, щоби він був тиха та не боявся. Провальний пішов на гарнізон а за пів години більшовики обскочили хату, де квартирували повстанці. Повстанці в той час були в хаті. Коли побачили більшовиків на подвір'ї, вискочили на стрих. Більшовики залі в хату а не заставши тут повстанців, взяли драбину і почали лізти на стрих. Один з повстанців пустив серію по більшовиках і воив Голубова з району. Другий з повстанців продер стріху та кинув 2 гранати на більшовиків. Гранатами вибухнули та ранили 2-ох більшовиків. Більшовики почали утікати, тоді з гарнізону вибіг старшина та завернув назад більшовиків. Вони обстріляли хату запальними кулями та запалили її. Повстанці не маючи виходу пострілялися.

Коли повстанці, що квартирували у П'ятковського чули стріли вискочили в криївки. В той час більшовики переходили з господарства Борецького на господарство П'ятківського. Один з повстанців, що вискочив з криївки залі знова до криївки, другому щалося щасливо утечи. Більшовики скочили, де була криївка і вкинули до середини гранату. Граната вибухнула, та ранила тяжко повстанця. Більшовики витягнули його з криївки, вкинули на фіру та повезли в напрямі Зеленого Устя. По дорозі питали більшовики повстанця, знав господар, що він був в криївці. Він відповів, що ніхто не знає. Потім питали його про персоналія, але повстанець мовчав. Більшовики замордували його та скинули на цвинтарі в Устьо Зеленім.

Місцеві люди похоринили тілот пок. на цвинтарі та висипали могилу. Спалені тіла "Бурка" та "Гути", що впади у П'ятковського, похоронене на цвинтарі в селі Мезигір'я.

Постій, дня 25 травня 1946 р. Куц. пров. "Май"

Протокол
про засідку під лісом між селами Комарівка а Гербка
Коропецького району з дня 15.VI. 1946 р.

Дня 15.VI. 1946р. повстанці зробили засідку під лісом між селом Комарівка а хутором Гербка, Коропецького району. О годині 19-ї над'їхало 4 бари більшовиків зі села Комарівки в числі 15 чоловік, між ними Криворот та Зає. Земвідділом Задорозний. Коли більшовики доїхали до засідки повстанці відкрили по них вогонь. Більшовики, які не втяти від перших стрілів відступили під ліс і почався бій. Повстанці забрали від більшовиків 2 крики, 2 джети до кулемета, 100 шт. набоїв, 4 палички та 50 шт. американських консерв та відступили до ліса і зробили засідку в іншому місці, думаючи, що більшовики будуть їхати далше. Одначе більшовики лежали в окопах аж до рана, доки не прибуло з району більше бійців. Ранком більшовики ходили краєм ліса в тому місці, де була засідка. На засідці втало 5-ох більшовиків а один важко ранений. Між іншими вбитий один капітан з обласного МГБ та Зає. земвідділу Задорозний. Останні вбиті невідомо що то за більшовики.

Постій 30.VI. 1946 р.

Рай. пр. "Зар"

Протокол
про в'язного Шевчука Івана в с. Лука.

Дня 1.VI. 1946 р. 2-ох більшовиків з гарнізону пішли на поле і зловили при роботі Шевчук Дмитро та її сина Івана, який скривався перед більшовиками. По дорозі до гарнізону Шевчук Іван вирвався з рук більшовиків та прагнув утікати. Більшовики відкрили вогонь і ранили його в обидві ноги. Більшовики почали доганяти раненого а за той час його майже зникла від більшовиків. Більшовики зловили раненого і заповезли до гарнізону в селі Лука. Більшовики взяли його на "протокол та шпиталь за його брідом "Душок". Шевчук нічого не сказав. Розлючені більшовики так його катували доки він не помер. Завершеного висунули за браму гарнізону і сказали людям, що можуть його поховати. Коли хоронили тіло Шевчука на цвинтарі в селі Лука, то прийшов слідчий МГБ Коропецького району і сказав, що цей чоловік загинув помилково, тому що більшовики думали, що то його брат "Душок". Прітк сказав, що кожного стріле така доля, хто виступає проти радянської влади.

Постій 30.VI. 1946 р.

Рай. пр. "Зар"

Протокол
в справі вбитого друга дня 19 липня 1946 р.
в лісі Ясенівка біля Задарова Коропецького р.

Дня 19.VII.1946 р. наскочили по пол. більш. на невеликий лісок Ясенівку, між селами Задарів та Лазарівка, якому крилося 2-ох запільників асами: "Крук" та "Добня". Більш. з гарнізону с. Задарів обступили згаданий лісок і він перевіряючи його чекали вечора. Запільники вже два дні сиділи в лісі і забракло їм харчів.

Тому, що всієї пербівав гарнізон, вони підсунулися на край лісу вже о 4-ій год. по пол., щоби бачити всі рухи більш. і могли підсунутися до села. Коли висунулися на край ліса і стали розглядатися, посипалися на них короткі кулі з кулеметів. "Крук" повалився на землю від прожитий кільканадцятьма кулеметними кулями через середину тіла а "Добня" зник у густих корчах. Більш. пустили за ним ще пару серій з кулемета і стало тихо в лісі.

Від часу до часу чути було стогі "Крука". По якомусь часі більш. підійшли до "Крука", який лежав в крові, оглянули і піснали по фіру до с. Задарова. Коли приїхала фіра, більш. викинули "Крука" на фіру і повезли до села. В селі скинули його під гарнізоном і почали дещо питати. "Крук" нічого не відповідав. Тоді почали більш. його копати та бити. Більш. бачучи, що він вже вже умирає, почали знущатися над ним. Один з більш. вибрав йому очі штиком а пізніше кілька разів пробив штиком. Серед тяжких мук покінчив життя "Крук". Тіло пок "Крука" положили на фіру іще того самого дня відвезли до району Коропця.

Постій, дня 27.VII.1946 р.

Рай. пров. "Зар"

Протокол
про вбитого друга дня 19 липня 1946 р.
на полі біля села Залісся Коропецького р.

Дня 19.VII.1946 р. о год. 9-ій 30 хв. вечером переходив куц. "Кобзар" зі своїм стр. "Слажком" зі с. Велеснева до с. Залісся. По дорозі натрапили на засідку, яку влаштували більш. між селами Велеснів а Залісся. в так звани "Шні" / Куц. "Кобзар" ішов наперед а "Слажко" 15 м. за ним. "Кобзар" переїшов узбіччя і вийшов на дорогу, та заліз поміж більш., що лежали по обох боках дорозі. Завваживши більш., вони відкрили вогонь з автоматів, від якого вправ "Кобзар" ранений в живіт а "Слажко" скрився в недалекі корчички.

Більш. осітрили те місце ракетами а побачивши важко раненого повстанця на дорозі почали зближуватися до нього, намагаючися взяти його живим. Коли більш. зблизилися близько нього, "Кобзар" зриває гранату і кидає поміж більш. та ранить тяжко 3-ох більш. Один з них по дорозі до Коропця помер. Тоді зриває другу гранату і рвириває самого себе. Граната вириває йому долішню щоку та обі руки, при чому він умирає.

Більш. стягають 5 фір зі села і забирають панених більш. та тіло пок. до району. Тіло пок. "Кобзара" скидають під наряд і дають варту. Другого дня наказали обмити тіло пок., зачесати та посадили на крісло, піднявши в гору руки. Пізніше сфотографували. Опісля вивезли на цвинтар і закопали.

Вечером селяни висипали на тому місці могилу і прикрасили квітами.

Постій, дня 26.VII.1946 р.

Рай. пров. "Зар"

Дня 13.VII. 1946 р. о 12 год. 30 хв. ввечером переходив кул. "Кобзар" зі своїм стр. "Воскрес" з с. Ізяснева до с. Залісся. На дорозі натрапив на засідку, яку влаштували більш. між селами Ізяснів та Залісся. В цей момент "Воскрес" / Кул. "Кобзар" ішов наперед а "Слазко" 15 м. за ним. "Кобзар" перешою вбіччя і вийшов на дорогу, та заліз поміж більш., що лежали по обох боках дороги. Більш. несподівано побачили більш. біля нього. Вони відкрили вогонь з автоматів, від якого вбив "Кобзар" ранений в живіт а "Слазко" скрився в недалекі корчіки.

Більш. осітили те місце ризетами а побачили важко раненого не встанця на дорозі почали зближуватися до нього, намагаччися взяти його живим. Коли більш. зближилися близько нього, "Кобзар" зриває гранату і вибухає поміж більш., та ривить тягач 3-ох більш. Один з них по дорозі до Коронця помер. Тоді зриває другу гранату і розриває самого себе. Граната врилась йому до лівої щіки та обі руки, при чому він умирає.

Більш. стягачть 5 фір зі села і забирають панених більш. та тіло пок. до району. Тіло пок. "Кобзара" скидають під нащ і дають варту. Другого дня наказали обмити тіло пок., зчистити та покласти на кристо, підняли в ге ру руки. Пізніше сфотографували. Опісля вивезли на цвинтар і закопали.

Ввечером селяни висипали на тому місці могили і прикрасили квітами.

Постій, дня 27.VII. 1946 р.

Рай. пров. "Зар"

Протекло

про вбившого друга дня 19 липня 1946 р.
на полі біля села Залісся Корсепецького р.

Дня 13.VII. 1946 р. о год. 9-ій 30 хв. ввечером переходив кул. "Кобзар" зі своїм стр. "Слазком" зі с. Ізяснева до с. Залісся. На дорозі натрапив на засідку, яку влаштували більш. між селами Ізяснів та Залісся. В цей момент "Воскрес" / Кул. "Кобзар" ішов наперед а "Слазко" 15 м. за ним. "Кобзар" перешою вбіччя і вийшов на дорогу, та заліз поміж більш., що лежали по обох боках дороги. Більш. несподівано побачили більш. біля нього. Вони відкрили вогонь з автоматів, від якого вбив "Кобзар" ранений в живіт а "Слазко" скрився в недалекі корчіки.

Більш. осітили те місце ризетами а побачили важко раненого не встанця на дорозі почали зближуватися до нього, намагаччися взяти його живим. Коли більш. зближилися близько нього, "Кобзар" зриває гранату і вибухає поміж більш., та ривить тягач 3-ох більш. Один з них по дорозі до Коронця помер. Тоді зриває другу гранату і розриває самого себе. Граната врилась йому до лівої щіки та обі руки, при чому він умирає.

Більш. стягачть 5 фір зі села і забирають панених більш. та тіло пок. до району. Тіло пок. "Кобзара" скидають під нащ і дають варту. Другого дня наказали обмити тіло пок., зчистити та покласти на кристо, підняли в ге ру руки. Пізніше сфотографували. Опісля вивезли на цвинтар і закопали.

Ввечером селяни висипали на тому місці могили і прикрасили квітами.

Постій, дня 26.VII. 1946 р.

Рай. пров. "Зар"

Протокол
про впаившогож друга дня 27.VII. 1946 р.
на хуторі Вербка Коропецького району.

Дня 27.VII.46 р. на хутір Вербка Коропецького району зайшли повстанці на вечерю а головню zorganizувати собі харчі. Повстанці зайшли до крайної хати і розпитавши про більшовицькі рухи, пішли до одного господаря по харчі. 2-ох повстанців зайшло до хати полагодитис справу а решта осталася на подвір'ї виставляючи в поміж себе стійку. На стійку відійшов рай. референт СБ "Коник" він вийшов на дорогу і став за грубе дерево віддалене від хати, де були повстанці на 15 м.

В той час до хати ввійшов цивільний хлопча і сказав, що в третій хаті вечеряє 2-ох запільників: Стріла" та "Грім"./"Грім" зголосивсяі дальше криється/ Повстанці сказали хлопцеві,щоби припровадив тих запільників до них, тому що рай. СБ хотів децо говорити в "Громом".

Коли повстанцігговорили з хлопцем, почувли нагло вистріл з кріса. До хати вбігає санітарка" Срися" і каже, що впав "Коник". Повстанці вибігають з хати і враз з тими, що були на дворі подаються в сторону, де "Коник" стояв на стійці. Один з повстанців кричить:"Хто там є. "Одначе ніхто не відзивається, тільки чути стогін а пізніше слабій голос:Друзі, ратуйте, я ранений" Повстанці прискочили до раненого і занесли до хати. В хаті санітарка зробила йому перев'язку і по короткому часі "Коник" прийшов до пам'яті і сказав, що мене ранив якийсь цивільний в кріса. Повстанці зробилиопні, положили на них раненого і відійшли в напрямі ліса. По дорозі "Коник" здержав повстанців і сказав до них: "Друзі,я умираю за Волю України. Повдоровіть від мене всіх знайомих друзів." По тих словах він умер. Тіло його похоронено в спільній могилі на цвинтарі села Комарівки.

Постій 29.VII. 1946 р.

Рай. пр. "Жар"

Протокол
про спалення церкви більшовиками дня 21.VII.46р. в с.Красіїві.

Дня 21.VII.46 р. вечером на дворі було темно і почав падати дощ. Кого години 21-ої появилася на церковнім подвір'ї вогонь, який огрнув вкортці церкву та дзвіницю.Селяни побачивши, що горить церква кинулися на ратунок. Коли прибігли на подвір'я, побачили, що з церковних веріт виходить 8 більшовиків. Селяни завернули до своїх хат а більшовики пішли в напрямі села Задарова.

Вцеркві погоріли всі церковні речі,тому що ніхто не ратував їх, ~~яких~~ ві страху перед більшовиками. Від вогню занялися також хрести на могилах померших, які були з дерева.

На другий день більшовики з гарнізону села Задарова пустили пропаганду, що церква заїнялася від грому. Селяни с. Красіїв твердять, що цього вечера не чути було взагалі грому.

Постій 28.VII. 1946р.

Рай. пр. "Жар"

Протокол
про вбивання друга дня 27.VII. 1946 р.
на хуторі Гербка Коропецького району.

Дня 27.VII.46 р. на хутір Гербка Коропецького району зайшли повстанці на вечерю а головню zorganizувати собі харчі. Повстанці зайшли до крайньої хати і розпиталися про більшовицькі руки, пішли до одного господаря по харчі. 2-ох повстанців зайшло до хати полагодити справу а решта осталася на подвір'ї миставляючи в поміж себе стійку. На стійку відійшов рай. референт СБ "Коник". Він вийшов на дорогу і став за грубе дерево віддалене від хати, де були повстанці на 15 м.

У той час до хати ввійшов цивільний хлопець і сказав, що в третій хаті вечеряє 2-ох запільників: Стріла та "Грім". "Грім" зголосився далше криється. Повстанці сказали хлопцеві, щобі припровадив тих запільників до них, тому що рай. СБ хотів дещо поговорити з "Громом".

Коли повстанці говорили з хлопцем, почули нагло вистріл з кріса. До хати вбігав санітарка "Срися" і каже, що вбив "Коник". Повстанці вийшли з хати і враз з тими, що були на дворі подаються в сторону, де "Коник" стояв на стійці. Один з повстанців кричить: "Хто там є. Стріла ніхто не відзивається, тільки чути стогін а пізніше слабкий голос: Друзі, рятуйте, я ранений". Повстанці прискочили до раненого і занесли до хати. В хаті санітарка зробила йому перев'язку і по короткому часі "Коник" прийшов до пам'яті і сказав, що мене ранив якийсь цивільний з кріса. Повстанці зробили йому перев'язку, положили на них раненого і відійшли в напрямі ліса. По дорозі "Коник" здержав повстанців і сказав до них: "Друзі, я умираю за Волю України. Повдоруйте від мене всіх знайомих друзів". По тих словах він умер. Тіло його похоронено в спільній могилі на цвинтарі села Комарівка.

Постій 29.VII. 1946 р.

Рай. пр. "Зар"

Протокол
про спалення церкви більшовиками дня 21.VII.46р. в с.Красіїві

Дня 21.VII.46 р. вечером на дворі було темно і почав падати дощ. Кожо години 21-сі появилася на церковнім подвір'ї вогонь, який огрув вкортці церкву та дзвіницю. Селяни побачили, що горить церква кинулися на ратунок. Коли прибігли на подвір'я, побачили, що з церковних воріт виходить 8 більшовиків. Селяни завернули до своїх хат а більшовики пішли в напрямі села Задарова.

В церкві погорили всі церковні речі, тому що ніхто не ратував їх, бо всі були зі страху перед більшовиками. Від вогню загорілися також хрести на могилах померлих, які були в дереві.

На другий день більшовики з гарнізону села Задарова пустили пропаганду, що церква загорілася від грому. Селяни с. Красіїв твердять, що цього вечора не чути було взагалі грому.

Постій 28.VII. 1946р.

Рай. пр. "Зар"

Район Коронець

ПРОТОКОЛ.

26

Дня 8 січня 1947 р. в селі Комарівка вбито Когута Гриця, сина Михайла, уроджен. 1929 р. в селі Комарівці. Когут Гриць в 1944р. служив в селі Петриліві і звідтам утік до району Товмача, де зголосився в стрибки. Зараз по тім почав водити більшовиків по с. Петриліві та показувати ряд ним знаних наших хатів. Він спричинив там масове арештування /около 40 осіб/. В місяці грудні 1945 р. прийшов він до свого дому і говорив по вті від стрибків, СБ ніше хоча знало про це, чомусь однак незаінтересувалося ним. Заціка бльована. Він збирал ва той час матеріали зі села для НКВД. На вечні, як тільки вибралоя зі села гарнізон він утік до району Коронець. Через кілька день приїхали більшовики та арештували 5 молодих хлопців. Він був при тому, а відтак ім доочно свідчив про те шо вони були симпати ками нашого руху. Більшовики цих засудили по 10 літ тюрми. Дня 9.ХІ.-46 р. разом з більшовиками приїжджає до села на облаву і вказує ім одного хлопця підпільника, який перебраний за жінку переходив дорогою до лісу. Більшовики застрілили його. Дня 8.І.-47 р. цей самий стрибок прийшов до села на свята. Тут його настигнула смерть. Більшовики тіла забрали.

Постій, 29.І. 1947 р.

Район Коронець.

Протокол.

Дня 13.ХІІ. 1946 р., 9-та година рано приїхало до села Нивколиши около 100 більшовиків і зробили облаву. На одному господарстві заховався повстанець "Корч". Більшовики знайшли його. Бачучи своє близьке по-леження він кидає між купу більшовиків гравату, а сам починає втікати до близького ліса. По дереві паде від веревки куль. Від вибуху гранати було вбитих двох більшовиків і кількох ранених. Тіло стрільця реадягнули до нага і лишили в селі.

Стрільць "Корч" уроджен. 1926 р. В 1944 р., коли прийшли більшовики він вступає до С.К.В., а пізніше переходить до відділу "Сірих вовків", Тепер був відлучений в терен.

Постій, 10.ХІІ. 1946 р.

Район Коронець.

ПРОТОКОЛ.

Дня 9.ХІІ. 1946 р. до села Комарівки прийшло около 100 більшовиків та робило облаву. Село було обступлене довколо. Почали більшовики шукати по господарствах. Один підпільник Красій Михайло уродж. 1928 р. перебрался в жіноче убрання і хотів втечи до лісу. Коли в тім нвдійшов один стрибок і кількох більшовиків та показав на нього. Більшовики застрілили його на місці. Трупа забрали до району.

Постій, 12.ХІІ. 1946 р.

ПРОТОКОЛ

Дня 20.6. 1948 р. між годинами 23 - 24 в селі Тростянци Коропецького району двох повстанців "Кавун" і "Хитрий" побачили большевиків, які йшли в їхню сторону. Большевиків було 6 - 8 осіб. Повстанці, небажаючи вступати в бій з переважними силами большевиків, почали тікати в сторону ліса, через городи де росла кукурудза. Большевики, які почули шелест в кукурудзі почали в ту сторону стріляти з автоматів. Повстанці вже відбігли від ворога понад 50 метрів, тоді большевики почали освічувати ракетами. В ту ж мить вони розбіглись і добігали вже до садів, як большевики посипали вогонь. "Хитрий" побіг прямо до ліса, а "Кавун" заліз в саді. На хвилину все затихло. Враз почулися три довгі серії з автомата, а відтак вибух кількох гранат по черзі, не далеко вище згаданого саду. В мить упав вбитий "Кавун" доставши серію куль в груди.

21. 6. рано забрали большевики вбитого "Кавуна" на підводу і повезли до райцентру Коропця.

Компромітуючих матеріалів не впадо жодних.

Наші втрати: один вбитий повстанець, один автомат, одна граната.

Ворог втратив: одного вбитого, і одного раненого

Про втрату ворога, говорять люди, яких большевики заставили саджати вбитого повстанця на підводу. Це був день 21. 6. 1948 р.. Не-далеко вбитого повстанця "Кавуна" бачили, ще друге, вилічене місце і застиглу кров, від якого криваві сліди вели в село.

Большевики свого вбитого і раненого забрали ще вночі, щоб не бачило цього наше населення.

В сусідньому селі Устя Зелене бачили люди, як раненько 21. 6. большевики везли до району одного вбитого і одного раненого.

Тростянци дня 30. 6. 1948 року!

БІОГРАФІЯ

Іван Яблонь - "Кавун" уроджений 1924 році в селі Тростянцих Коропецького району в сім'ї Дмитра і Теклі, які були рільниками. 7 клас народної школи, закінчив в Устю Зеленім. По закінченні школи працював при батьках на ріллі. В 1944 році вступив до УПА, до частини "Сірих Бовків" і був у Затуринському бою. Потім був кілька місяців дома і був в СКВ. В 1945 році в місяці січні пішов знова до своєї частини до к. Басиди і був через блокпост десь на сході, мабуть в Скала-Подільському районі, до серпня 1945 року.

У вересні 1945 року прийшов у свій терен і жив разом з "Хитирим" у своєму селі криючись. В 1947 році його взяли до праці і він працював на зв'язку.

20. 6. 1948 р. впав в бій з большевиками у своєму селі, вбиваючи одного з напасників. Тіло його ворог забрав до району.

Батьки його в 1944 році вивезенні на Сибір (Красноярськ), де батько помер, а мати залишилась на тому місці.

Тростянци 30. 6. 1948 року.

Влас

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 27
(двадцять сім) аркушів;
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада _____
20 червня 2018 року _____
(підпис)

І. Тарданас
(ініціали (ініціал імені), прізвище)